

Avizul Comitetului European al Regiunilor — Necesitatea și căile de realizare a unei strategii a UE privind problema alcoolului

(2017/C 207/12)

Raportor: Ewa-May KARLSSON (SE-ALDE), membră a Consiliului Local Vindeln

RECOMANDĂRI POLITICE

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

CONDIȚII PENTRU ABORDAREA LA NIVELUL UE A PROBLEMEI PRIVIND ALCOOLUL

Este necesar să se aibă în vedere subsidiaritatea, contextul și oportunitățile de ocupare a locurilor de muncă

1. recomandă, ca regulă generală, definirea, pe baza unor criterii științifice, a termenilor „consum excesiv”, „consum nociv” și „consum abuziv”;
2. constată că utilizarea nocivă a alcoolului implică costuri societale ridicate și subliniază că bunăstarea, sănătatea și prosperitatea cetățenilor europeni ar trebui să prevaleze asupra intereselor economice;
3. consideră că măsurile din domeniul sănătății vizează, în conformitate cu Tratatul, îmbunătățirea sănătății populației, promovarea cercetării, precum și prevenirea bolilor și a riscurilor pentru sănătate, inclusiv a riscurilor legate de stilul de viață, cum ar fi abuzul de alcool;
4. recunoaște vulnerabilitatea deosebită a feților, a copiilor și a adolescenților expuși la alcool, precum și daunele neurologice cauzate de tulburările de dezvoltare a sistemului nervos;
5. subliniază că abordarea problemei alcoolului ar trebui să respecte principiile subsidiarității și proporționalității și să vizeze completarea politicii naționale din domeniu, abordarea de către statele membre a sănătății publice, dar și să încurajeze cooperarea dintre statele membre;
6. constată că este necesar să se aibă în vedere obiceiurile legate de consumul de alcool la nivel național, situația sanitară și decalajele în materie de sănătate, precum și contextul cultural, geografic și istoric. Este esențială luarea în considerare a diferitelor contexte și necesități existente în diversele regiuni și municipalități din Europa;
7. subliniază că instituțiile UE joacă un rol important în susținerea, în diverse moduri, a statelor membre în vederea încurajării cercetării, precum și în vederea evaluării politicilor, măsurilor, acțiunilor și a efectelor schimbării legilor și restricțiilor;
8. ia notă de importanța sectorului vinului, care asigură locuri de muncă pentru 3 milioane de persoane ⁽¹⁾, a industriei berii, care cuprinde 2,3 milioane de locuri de muncă în cadrul întregului lanț de producție ⁽²⁾, și a sectorului băuturilor spirtoase, care, în termeni de producție și desfacere, oferă peste un milion de locuri de muncă ⁽³⁾. Producția susține, de asemenea, sectorul hotelier și al restaurantelor și contribuie astfel la oportunități suplimentare de ocupare a forței de muncă;

⁽¹⁾ <http://www.ceev.eu/about-the-eu-wine-sector>

⁽²⁾ http://www.brewersofeurope.org/uploads/mycms-files/documents/publications/2016/EU_economic_report_2016_web.pdf

⁽³⁾ <http://spirits.eu/spirits/a-spirit-of-growth/introduction-2>

Consecințele societale, sociale și economice ale abuzului de alcool

9. constată că alcoolul este cel mai mare factor de risc, înaintea fumatului, care contribuie la morbiditatea la nivel mondial, în cazul persoanelor cu vârsta cuprinsă între 15 și 49 de ani ⁽⁴⁾. Potrivit statisticilor statelor membre, consumul de alcool reprezintă cauza a 1 din 7 decese în rândul bărbaților și a 1 din 13 decese în rândul femeilor cu vârste cuprinse între 15 și 64 de ani ⁽⁵⁾;

10. este conștient de faptul că consumul periculos, abuziv și care creează dependență de alcool implică costuri economice ridicate, sub formă de pierderi în ceea ce privește producția (11,3 miliarde de euro) și șomajul (17,6 miliarde de euro) ⁽⁶⁾;

11. arată că costurile sociale directe asociate efectelor nocive ale alcoolului la nivelul UE se ridică la 155,8 miliarde de euro, din care cea mai mare parte (82,9 miliarde de euro) se înregistrează în afara sistemului de asistență medicală ⁽⁷⁾. Atunci când se iau în considerare și efectele nocive asupra celorlalți, care pot afecta societatea și minorii și adulții din jurul persoanelor consumatoare de alcool, costurile sociale asociate alcoolului se dublează ⁽⁸⁾;

12. insistă asupra necesității de a se lua măsuri de prevenire a violenței, acordându-se atenție specială celor mai vulnerabile grupuri și situațiilor specifice, precum abuzurile sexuale în localurile de noapte;

13. subliniază că media costurilor societale asociate alcoolului este estimată la aproximativ 1,3 % din PIB-ul unei țări ⁽⁹⁾;

14. Consumul nociv de alcool constituie un factor de risc în cazul a peste 60 de boli cronice. Bolile cronice înregistrează o creștere la nivelul UE, costurile asociate asistenței medicale fiind estimate la 700 de miliarde de euro pe an ⁽¹⁰⁾;

Abordări viitoare privind problema alcoolului la nivelul UE

15. solicită o nouă strategie a UE privind alcoolul și ar dori să se asigure că instituțiile UE vor continua consolidarea capacității statelor membre și vor garanta o coordonare eficace. Prin urmare, Comitetul Regiunilor sprijină atât cerințele Consiliului, cât și pe cele ale Parlamentului European cu privire la consolidarea conducerii politice în această privință ⁽¹¹⁾;

16. constată că abordarea comună la nivelul UE ar trebui să includă recomandări și bune practici privind modul în care se poate acționa pentru a consolida activitățile de la nivel național, regional și local;

17. subliniază că Comisia Europeană ar trebui să încurajeze, și nu să împiedice statele membre care aleg să își dezvolte propriile abordări de prevenire a consumului de alcool;

18. arată că este important să se ofere autorităților locale și regionale posibilitatea de a contribui cu experiența și cunoștințele proprii, întrucât dispun de competențele necesare și cunosc cel mai bine necesitățile și condițiile de prevenire a consumului nociv de alcool și de reducere a efectelor sale negative asupra societății. Autoritățile locale sunt deosebit de importante, deoarece sunt cele mai apropiate de cetățeni și de comunitățile pe care le reprezintă;

⁽⁴⁾ http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0008/178163/E96726.pdf?ua=1

⁽⁵⁾ http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0017/190430/Status-Report-on-Alcohol-and-Health-in-35-European-Countries.pdf

⁽⁶⁾ Centre for Addiction and Mental Health (2012). *Alcohol consumption, alcohol dependence and attributable burden of disease in Europe* („Consumul, dependența de alcool și incidența morbidității care poate fi pusă pe seama acestuia în Europa”).

⁽⁷⁾ Ibid.

⁽⁸⁾ A se vedea nota de subsol 4.

⁽⁹⁾ http://ec.europa.eu/health/archive/ph_determinants/life_style/alcohol/documents/alcohol_europe_en.pdf

Anderson P. și Baumberg B. (2006), *Alcohol in Europe: A public health perspective* (Alcoolul în Europa: o abordare din perspectiva sănătății publice). Londra, *Institute of Alcohol Studies*.

⁽¹⁰⁾ http://ec.europa.eu/health/major_chronic_diseases/docs/reflection_process_cd_en.pdf

⁽¹¹⁾ [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A52015XG1216\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A52015XG1216(01))

19. consideră că abordarea Comisiei în ceea ce privește prevenirea consumului de alcool în cadrul viitoarelor angajamente legate de bolile cronice este corespunzătoare, dar nu suficientă pentru că nu include perspectiva preventivă și efectele nocive ale alcoolului asupra celorlalți ⁽¹²⁾;
20. activitățile comune desfășurate la nivelul UE ar trebui să cuprindă recomandări menite să împiedice transformarea consumului abuziv de alcool și a riscurilor aferente în element de atracție pentru promovarea unor destinații turistice;
21. consideră că este important ca abordarea strategică privind problema alcoolului să fie sprijinită și coordonată cu abordările existente la nivel internațional. În acest sens, Comitetul Regiunilor subliniază că, în cursul acțiunilor viitoare, ar trebui să se caute sinergii cu planul de acțiune al OMS ⁽¹³⁾ și cu obiectivele de dezvoltare durabilă ale ONU;
22. subliniază că, prin cunoștințele lor tehnice și experiența lor la nivel internațional, național, regional și local, organizațiile neguvernamentale constituie actori importanți ai cooperării;

PRIORITĂȚILE ABORDĂRILOR VIITOARE PRIVIND PROBLEMA ALCOOLULUI LA NIVELUL UE

Necesitatea unui forum de cooperare la nivelul UE

23. arată că, în cei patru ani care au urmat punerii în aplicare a strategiei anterioare privind alcoolul (2006-2012) ⁽¹⁴⁾, au fost continuate într-o anumită măsură abordările și platformele de cooperare instituite, CNAPA și Forumul european privind alcoolul și sănătatea. Acestea rămân în continuare necesare, la fel ca și alte forumuri pentru organizarea de dezbateri privind problema alcoolului. Trebuie utilizate și dezvoltate experiența dobândită și învățămintele desprinse prin intermediul lor;
24. atrage atenția asupra faptului că atât Planul european de acțiune privind consumul de alcool în rândul tinerilor și consumul ocazional excesiv de alcool (*Action Plan on Youth Drinking and on Heavy Episodic Drinking*), cât și Acțiunea comună pentru reducerea efectelor nocive ale consumului de alcool (*Joint Action on Reducing Alcohol Related Harm*) se încheie în 2016; semnalează că este indispensabilă prelungirea Planului și/sau lansarea unui nou Plan de acțiune pentru minori și tineri;
25. subliniază importanța unui sprijin la nivelul UE pentru cercetare și pentru accelerarea punerii în practică a cunoștințelor, precum și pentru crearea unor noi metode de lucru. Este important să se sublinieze modul în care măsurile adoptate pot contribui, totodată, la reducerea decalajelor în materie de sănătate;
26. salută schimbul de bune practici în interiorul statelor membre și între acestea. Acest lucru este esențial din punct de vedere strategic, stimulează învățarea, cunoștințele și identificarea aspectelor transversale. Măsurile și acțiunile trebuie să se bazeze pe dovezi și experiență atestată pentru a fi eficiente din punctul de vedere al costurilor;
27. atrage atenția asupra importanței unei monitorizări adecvate a dezvoltării politicii în domeniul alcoolului. Este esențială și dezvoltarea bazelor de date existente, în care indicatori comparabili, fiabili și standardizați sunt utilizați pentru monitorizare și analiză;
28. consideră că ar trebui instituit un grup științific care să sprijine procesul de colectare de date științifice;

Comercializarea și publicitatea băuturilor alcoolice

29. subliniază că publicitatea și comercializarea băuturilor alcoolice depășesc granițele naționale și din acest motiv, cooperarea dintre statele membre este crucială;
30. este de părere că măsurile împotriva expunerii copiilor și a minorilor la comercializarea băuturilor alcoolice și la publicitatea aferentă ar trebui să fie restrictive și coercitive, și anume, să interzică accesul minorilor atât la comercializarea alcoolului, cât și la publicitate;

⁽¹²⁾ Conceptul „efecte nocive ale alcoolului asupra celorlalți” se referă la efectele nocive care pot afecta societatea și persoanele din jurul consumatorilor de alcool.

⁽¹³⁾ A se vedea nota de subsol 4.

⁽¹⁴⁾ Avizul Comitetului Regiunilor privind o strategie UE de sprijinire a statelor membre în reducerea efectelor nocive ale alcoolului (JO C 197, 24.8.2007, p. 48).

31. subliniază că este de important ca producătorii și distribuitorii de băuturi alcoolice să respecte cu strictețe reglementările în vigoare în materie de marketing și publicitate;

32. consideră că eforturile de a reduce gradul de expunere a copiilor și tinerilor la comercializarea băuturilor alcoolice și publicitatea aferentă ar trebui să ia în considerare comercializarea prin intermediul platformelor de comunicare sociale și al internetului, precum și plasarea produselor respective și a altor produse legate de mărcile de alcool. Începând cu 2015, Finlanda a interzis utilizarea de concursuri și jocuri în scopul comercializării alcoolului și plasarea reclamelor la alcool în locuri publice și pe platformele de comunicare socială ⁽¹⁵⁾;

33. observă că sponsorizarea evenimentelor culturale și sportive constituie o piață în creștere și o strategie de comercializare eficientă din punctul de vedere al costurilor. Tinerii reprezintă un grup care astfel a ajuns să fie expus comercializării alcoolului atât la fața locului, cât și prin intermediul unor transmisii TV;

34. subliniază că este important ca în toate activitățile de comercializare și de publicitate legate de băuturile alcoolice să fie incluse informații despre riscurile consumului abuziv;

35. este conștient de faptul că, în ceea ce privește comercializarea alcoolului, la nivelul UE se recurge la autocontrol și autoreglementare. Acest lucru se întâmplă deși părerile sunt împărțite în ceea ce privește eficiența acestei abordări în materie de alcool ⁽¹⁶⁾ și deși protecția femeilor însărcinate, a copiilor și a tinerilor împotriva consecințelor negative ale alcoolului nu este suficientă ⁽¹⁷⁾;

Drepturile copiilor și ale tinerilor

36. constată că prea mulți copii și tineri cresc în familii care se confruntă cu dependența și abuzul de alcool. Se estimează că numărul copiilor care trăiesc în familii cu un consum nociv de alcool, în UE, este între 5 și 9 milioane ⁽¹⁸⁾. Acești copii riscă să aibă mai puține șanse la educație și la sănătate;

37. consideră că este important să se identifice domeniile de acțiune în care statele membre trebuie să ia măsuri în vederea reducerii consumului ridicat de alcool în rândul tinerilor, în scopul de a asigura un mediu sigur și sănătos pentru copii și tineri; în acest sens, subliniază importanța promovării unor modele de recreere și de divertisment care să nu fie asociate consumului de alcool;

38. recunoaște că sarcina și alăptatul sunt perioade deosebit de vulnerabile, întrucât atunci apar tulburările de tip embrio-fetopatie alcoolică; alcoolul afectează creșterea și dezvoltarea fetală în orice moment al gestației și nu se poate afirma că există o cantitate minimă de alcool care să poată fi ingerată în siguranță pe perioada sarcinii;

39. este de acord că Convenția cu privire la drepturile copilului prevede protecția copiilor și a tinerilor împotriva efectelor nocive ale alcoolului. În conformitate cu articolul 33, statele semnatare trebuie să acționeze în interesul copiilor în toate deciziile care vizează această categorie de vârstă;

40. consideră prioritare acțiunile preventive în timpul sarcinii, în copilărie și adolescență, prin promovarea unei culturi de prevenire și de promovare a sănătății;

41. constată că școala este un spațiu important pentru promovarea sănătății prin consolidarea factorilor de protecție a copiilor, precum și pentru identificarea timpurie a consumului nociv de alcool și a copiilor expuși acestui risc. Educația copiilor în cadrul școlii cu privire la riscurile aferente consumului de alcool trebuie să se bazeze pe dovezi științifice, întrucât programele și acțiunile pur informative nu au eficiența necesară și trebuie să ajungă integral la toți actorii implicați în educație: elevi, familii și profesori;

⁽¹⁵⁾ <http://www.finlex.fi/sv/esitykset/he/2013/20130070.pdf>

⁽¹⁶⁾ Babor, T. F. (2010). *Alcohol: No Ordinary Commodity – a summary of the second edition*. *Addiction* (Alcoolul nu este o marfă obișnuită – rezumatul ediției a doua. Dependența).

⁽¹⁷⁾ CAMY. (2003) (2003), *Alcohol Advertising on Sports Television 2001 to 2003: Center on Alcohol Marketing and Youth* (Publicitatea la alcool pe posturile de televiziune sportive între 2001 și 2003: Centrul pentru comercializarea alcoolului și tineret), Madden, P. A., și Grube, J. W. (1994). *The frequency and nature of alcohol and tobacco advertising in televised sports, 1990 through 1992* (Frecvența și natura publicității la alcool și tutun în cadrul evenimentelor sportive televizate, între 1990 și 1992). *Am J Public Health*.

⁽¹⁸⁾ http://ec.europa.eu/health/archive/ph_determinants/life_style/alcohol/documents/alcohol_europe_en.pdf, p. 6.

42. subliniază că este esențial să se reducă consumul de alcool în rândul adulților, inclusiv prin măsuri educative, întrucât modelul pe care îl oferă adulții reprezintă o condiție necesară pentru optimizarea efectelor măsurilor de prevenire în rândul tinerilor și al adulților tineri. Materialul educativ, atât pentru adulți, cât și pentru tineri, ar trebui să fie elaborat de un organism independent, a cărei activitate să se bazeze pe cercetare. În acest scop, este important să se colaboreze cu sectorul de servicii hoteliere și alimentație publică în materie de formare privind servirea responsabilă a băuturilor alcoolice, cu scopul de a reduce la minimum consumul abuziv de alcool în rândul adulților;

43. consideră că realizarea unor programe de prevenție în mediul familial reprezintă o prioritate, deoarece acesta este un mediu esențial pentru educația copiilor și transmiterea de strategii, valori, abilități și competențe;

Informații referitoare la consum – etichetele produselor cu indicarea substanțelor nutritive și a caloriilor

44. solicită instituțiilor UE să îmbunătățească modalitatea de etichetare a alcoolului la nivelul UE și să întocmească raportul privind modul în care va fi inclus ambalajul produselor alcoolice în legile existente privind etichetele produselor, cu indicarea ingredientelor, a substanțelor nutritive și a caloriilor. Subliniază că consumatorii au dreptul de a ști ce conțin produsele pentru a putea face alegeri în cunoștință de cauză;

45. consideră că o etichetă de avertizare specială pentru femeile gravide, copii, tineri și conducătorii auto constituie o completare importantă și un instrument de conștientizare și de reducere a riscurilor legate de consumul de alcool. Este esențial ca etichetele de avertizare să fie adaptate pentru diferite segmente de public. Salută măsurile luate deja în acest sens de către anumiți producători și distribuitori;

46. recomandă orientarea campaniilor de educare și de informare către sensibilizarea cu privire la riscurile legate de consumul excesiv de alcool, precum și către serviciile de consiliere, de asistență și de îngrijire;

47. subliniază rolul important al mass-mediei din perspectiva informării riguroase a publicului în privința riscurilor consumului de alcool;

Accesibilitatea alcoolului și vânzarea de alcool ieftin

48. constată că grupurile vulnerabile din punct de vedere socioeconomic și tinerii sunt mai expuși la riscul unui nivel de sănătate precară; dorește să prevină creșterea inegalităților în materie de sănătate. Alcoolul prea ieftin și ușor accesibil constituie o problemă, dat fiind că poate duce la niveluri ridicate de consum, care, la rândul lor, pot provoca boli hepatice și moartea prematură⁽¹⁹⁾. Statele membre pot lua în considerare o acțiune comună, inclusiv activități de cercetare, pentru a preveni vânzarea de alcool foarte ieftin, inclusiv vânzarea pe internet;

49. constată că accesibilitatea alcoolului este strâns legată de nivelurile abuzului de alcool și de efectele nocive ale consumului de alcool. Cercetările arată că creșterea accesibilității alcoolului are ca rezultat un consum crescut și creșterea gradului de îmbolnăvire și a efectelor nocive⁽²⁰⁾;

50. consideră că statele membre pot înăspri în continuare restricțiile și controlul asupra vânzării și cumpărării, chiar dacă cele mai multe dintre ele impun o limită de vârstă de 18 ani. Alte posibilități constau în limitarea numărului de puncte de vânzare, în interdicția consumului și vânzării în spații publice la anumite ore, în limitarea programului de funcționare a acestora și a numărului de autorizații de comercializare, precum și în adoptarea unui comportament responsabil în ceea ce privește alcoolul prin intermediul unor măsuri de formare destinate profesioniștilor din domeniu, distribuitorilor și sectorului hotelier. Restricțiile ar trebui completate de o bună respectare a reglementărilor;

Prevenirea la locul de muncă

51. constată că consumul periculos, abuziv și care creează dependență de alcool crește atât riscul de absenteism, cât și riscul de performanțe slabe la locul de muncă și are efecte negative asupra altor persoane. Persoanele în stare de ebrietate reprezintă un risc pentru siguranță și sunt implicate în 20-25 % din totalul accidentelor la locul de muncă. Locul de muncă este un spațiu important pentru luarea de măsuri preventive împotriva consumului periculos de alcool⁽²¹⁾;

⁽¹⁹⁾ http://www.easl.eu/medias/EASLimg/News/3f9dd90221ef292_file.pdf

⁽²⁰⁾ A se vedea nota de subsol 4.

⁽²¹⁾ http://ec.europa.eu/health/alcohol/docs/science_02_en.pdf

52. arată că ar trebui să se ia în considerare posibilitatea ca delincventul să urmeze programe de educare/formare, ca alternativă la amenzi și la alte mijloace de control, în special în cazul minorilor;

53. subliniază că consumul de alcool la locul de muncă ar trebui să fie abordat prin intermediul unor măsuri de intervenție timpurie. Locurile de muncă ar trebui să aibă instrucțiuni cu privire la ceea ce trebuie să se facă în astfel de situații. Aceasta ar constitui o măsură bine-venită de prevenție în materie de medicină a muncii;

54. subliniază că sectorul public poate fi un factor important în activitatea de prevenire a consumului de alcool pentru un mediu de lucru de siguranță și securitate, inclusiv fiindcă mulți lucrători din sectorul public furnizează servicii esențiale pentru bunăstarea cetățenilor;

Prevenirea în domeniul asistenței medicale

55. consideră că este nevoie de acces la măsuri timpurii, la îngrijire și la tratament, iar copiii ai căror părinți urmează un tratament pentru dependență sau abuz de alcool ar trebui să fie recunoscuți ca atare și să beneficieze de consiliere și de asistență. O modalitate de a preveni boala constă în promovarea unui stil de viață sănătos, acordând sprijin pentru a anula riscurile și pericolele legate de consumul de alcool;

56. consideră necesar ca, în mediul profesional, să se promoveze acorduri între organizațiile sindicale și cele patronale, astfel încât angajatorii să fie implicați în măsurile de prevenție care se elaborează;

57. constată că bolile de ficat legate de consumul de alcool afectează adesea persoane în vârstă de muncă. De asemenea, există o legătură medicală între abuzul de alcool și multe alte boli grave: cancer, bolile cardiovasculare și bolile mintale ⁽²²⁾;

Siguranța rutieră

58. subliniază că nivelul de alcoolemie admis în trafic, campaniile de informare și de formare, precum și controlul contribuie la o mai mare siguranță rutieră. Alcoolul în trafic constituie cauza a 25 % din totalul accidentelor rutiere mortale în UE ⁽²³⁾;

59. salută studiul privind etilotestul antidemaraj și modul în care acesta poate reduce numărul accidentelor rutiere cauzate de consumul de alcool, studiu publicat de Comisie în 2014 ⁽²⁴⁾;

60. consideră că, în colaborare, se pot lua măsuri suplimentare pentru creșterea siguranței rutiere în UE, inclusiv prin monitorizarea accidentelor rutiere cauzate de consumul de alcool și prin schimbul de experiență privind măsurile eficiente în domeniu între statele membre. Este esențial ca noii conducători auto să aibă cunoștințe despre consecințele consumului de alcool la volan.

Bruxelles, 9 februarie 2017.

*Președintele
Comitetului European al Regiunilor
Markku MARKKULA*

⁽²²⁾ http://www.eurocare.org/library/updates/eurocare_eu_alcohol_strategy2

⁽²³⁾ http://ec.europa.eu/transport/road_safety/topics/behaviour/fitness_to_drive/index_en.htm

⁽²⁴⁾ https://ec.europa.eu/transport/road_safety/sites/roadsafety/files/pdf/behavior/study_alcohol_interlock.pdf